

Hmeljarski vestnik

Glasi Podružnice Hmeljarskega društva za Slovenijo v Žalcu

Izhaja mesečno enkrat — v hmeljski sezoni tudi večkrat v neobveznem obsegu

Štev. 4.

Žalec, dne 1. aprila 1937

Leto IV.

Uredništvo »Hmeljarskega vestnika« želi vsem svojim čitateljem

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE!

Nemčija krči, mi pa — širimo hmeljske nasade!

Naša izvajanja glede zaščite strnjene savinjskega hmeljskega okoliša in omejitve hmeljskih nasadov so naletela v vrstah savinjskih hmeljarjev na splošno odobravanje. Niti eden savinjski hmeljar se ni našel doslej, ki bi si upal trditi, da to naše stališče ni pravilno! Le iz trgovskih krogov je bilo slišati par nasprotnih glasov, kar pa le še bolj potrjuje pravilnost našega stališča. To, kar je koristno za hmeljarja, ni vedno v skladu z interesi poedinih trgovcev. Mnogo hmelja — mnogo zaslužka, pravi trgovec! Zato tudi razumemo, zakaj je par trgovcev plačevalo lansko leto marenberški in mariborski hmelj dražje, kakor mnogo boljše in kvalitetnejše savinjsko blago. Iz istih razlogov kot svoje dni v Bački pospešuje trgovina danes hmeljarstvo v izvensavinjskih krajih Dravske banovine. Trgovini je potrebno konkurenčno blago, da lažje drži samozavestnega Savinjčana na uzdi! Zato se izjavam trgovcem, ki zagovarjajo širjenje hmeljarstva, prav nič ne čudimo. Bolj čudno pa se nam zdi v tem vprašanju zadržanje tistih poklicanih činiteljev, ki imajo nalogo ščititi interese savinjskega hmeljarja. Njihova dolžnost bi bila, da z večjim razumevanjem proučujejo gospodarsko plat našega hmeljarstva. Če bi se potrudili in preštudirali statistiko hmeljske produkcije in hmeljskih cen zadnjih 30 let bi spoznali, da je edina rešitev za hmeljarstvo — **načrtno gospodarstvo**. Hmelja je več kot dovolj po vsem svetu in to dejstvo bi morali upoštevati jugoslovanski hmeljarji, ki izvažamo hmelj skoraj stoddostno v tujino bolj, kot vsi drugi hmeljarji. Spoznali pa bi istočasno, da je vsako nadaljnje širjenje hmeljarstva v naši državi pogubonosno, ker nas vede neizogibno v novo nadprodukcijo. Le takojšnja zaježitev nadaljnjega širjenja nasadov potom zakona o **RAJONIRANJU HMEJLSKIH OKOLIŠEV** in zakona o **OMEJITVI HMEJLSKIH NASADOV** nas lahko obvaruje težkih žrtev, ki jih bo sicer neizprosno zahtevala od nas ponovna nadprodukcija hmelja že v doglednem času!

Sledimo vendar zgledu Češkoslovaške in Nemčije — obeh najstarejših hmelj pridelujočih držav v Evropi — ki sta navzlic močnemu notranjemu konzumu lastnega hmelja regulirali površino hmeljskih nasadov zakonitim putem, da na ta način očuvata hmeljarstvo kot rentabilno gospodarsko panogo!

V tem stremljenju pa gre Nemčija še dalje, kakor

Češkoslovaška, dasiravno ima možnost porabe celotnega nemškega hmeljskega pridelka v lastni državi ter ima vsled tega **najmanj** povoda za krčenje svojih hmeljskih nasadov.

Kakor znano, določi nemški prehranjevalni urad vsako leto, tako v zaščito hmeljarjev kakor tudi pivovarjev, okvir hmeljskih cen, ki so obvezne za obe strani. Te od države diktirane cene imajo za hmeljarja to dobro stran, da skušajo pivovarne v hmeljski sezoni čimprej kriti svoje potrebe po hmelju, pa tudi slabo stran, da ostanejo vsako leto gotove količine slabšega hmelja — neprodane. Nemčija uvaža namreč vsako leto še vedno gotove — četudi omejene — količine žateškega hmelja, ki jih rabi za varenje specialnih vrst piva, medtem ko mora nekaj svojega hmelja izvoziti v tujino. Vsled uradno diktiranega okvira hmeljskih cen pa ostane najslabši hmelj seveda neprodan in ta hmelj naj bi se izvozil. Na svetovnem hmeljskem trgu pa trči ta manj vredni nemški hmelj v konkurenčnem boju skupaj z našim, češkim in poljskim hmeljem, radi česar ga je le težko spraviti v denar. Ker pa izvira ta manj vredni nemški hmelj skoraj izključno iz obrobnih krajev izven znamkovalnih okolišev, so prišli merodajni nemški krogi do spoznanja, da so nasadi izven priznanih in strnjenih hmeljskih okolišev nemškemu hmeljarstvu samo v kvar, nemškemu narodnemu gospodarstvu pa v škodo, vsled česar naj to hmeljarstvo čimprej **izgine iz površja!**

Zato je izdal nemški prehranjevalni urad dne 24. februarja t. l. odredbo glavnega združenja nemških pivovaren, s katero se urejuje produkcija hmelja za l. 1937. Ta odredba se glasi:

§ 1.

Za ohranitev obstoječih nasadov je potrebno odobrenje južnonemške pivovarniške zveze. Za leto 1937 se smatrajo kot odobrene one površine nasadov, ki so obstojale 31. decembra 1935 (brez nadomestnih površin) in ki so bile odobrene od državnega prehranjevalnega urada v letu 1935. Odobrenje prehranjevalnega urada iz leta 1935 pa se lahko v celoti ali delno prekličje, ako se dožene, da je temeljilo na vedoma neresničnih navedbah hmeljarja ali če se mora površina krčiti v smislu § 3.

§ 2.

Do nadaljnjega se prepoveduje vsi novi nasadi ter razširjenje, kakor tudi nadomeščanje že obstoječih nasadov. Izjeme lahko dovoli samo glavno združenje nemških pivovaren. Pozasajanje manjkajočih sadežev v že obstoječih in odobrenih nasadih ne spada pod to prepoved.

§ 3.

Hmeljski nasadi izven znamkovalnih okolišev se morajo do 1. decembra 1937 opustiti!

Ravnotako se morajo krčiti tudi neodobrene površine v hmeljskih okoliših.

§ 4.

V letu 1937 se mora v hmeljskih okoliših skrčiti skupna površina nasadov do 1.500 hektarov. Krčenje te površine se mora nemudoma izvršiti. V svrhu izvršitve te odredbe postavlja glavno pivovarniško združenje v sporazumu z voditelji prizadetih kmetovalcev posebnega pooblaščenca, ki je upravičen zlasti, da

1. določi načela za izvedbo omejitve površine nasadov. Pri tem pa mora upoštevati načelo pridelovanja nemškega kvalitetnega hmelja,

2. določi površino, za kolikor morajo posamezniki krčiti svoje nasade in izvede krčenje.

§ 5.

Ako hmeljarji odredbe za krčenje nasadov po §§ 3 in 4 ne bi izpolnili, izvede krčenje lahko južnonemška pivovarniška zveza oz. posebni pooblaščenec.

§ 6.

Prenos odobrenja nasadov po §§ 1 in 2 te odredbe na drugo osebo ni dopusten. Izjeme pa lahko dovoli južnonemška pivovarniška zveza zlasti v slučaju zakupa, kupa ali dedovanja.

§ 7.

Južnonemška pivovarniška zveza je upravičena, da prenese v sporazumu z glavnim združenjem nemških pivovaren v §§ 1 in 2 podeljene ji pravice na kako drugo kompetentno mesto.

§ 8.

Vsa dejanja, ki nasprotujejo tej odredbi so podvržena kaznim, ki so predvidene v pravilih glavnega pivovarniškega združenja. Kot protivna se smatrajo tudi tista dejanja, ki skušajo izigrati to odredbo, četudi ne nasprotujejo besedilu odredbe. Pravico kaznovanja ima južnonemška pivovarniška zveza.

§ 9.

Odredba stopi v veljavo z dnem objave t. j. 24. februarja 1937.

Kaj pa Češkoslovaška?

Zanimivo je, kakšno stališče zavzemajo k tej nemški odredbi žateški hmeljarji.

Nemška sekcija hmeljarskega združenja v Žatcu je napisala pod naslovom «Ureditev površine hmeljskih nasadov v Nemčiji in mi» sledeči komentar:

«Odredba je utemeljena vsled povečanja nemške hmeljske produkcije, ki je posledica boljšega obdelovanja hmeljske rastline in uspešnejšega zatiranja raznih živalskih in rastlinskih škodljivcev, predvsem pa radi stremljenja vlade, da se naj pospešuje v Nemčiji le pridelovanje kvalitetnega hmelja. Zato se morajo opustiti do 1. decembra t. l. vsa hmeljišča izven znamkovalnih okolišev.

Zanimivo je, da je izdala to odredbo Nemčija, ki porabi skoraj ves lastni hmeljski pridelek sama doma. Zato bi bilo treba le pozdraviti, če bi ta za hmeljarstvo velevažna odredba našla odziv tudi v drugih hmelj pridelujočih državah. Pri nas (na Češkoslovaškem) bi bila podobna ureditev zelo priporočljiva. Ker moramo 75% hmeljskega pridelka izvažati v tujino, bi imeli več vzroka kot Nemci, da pridelujemo samo kvalitetno blago. Tudi pri nas bi bilo zelo umestno, če bi se odstranilo vse nasade, ki se nahajajo izven okolišev, ki jih določa provenienčni zakon, na vsak način pa bi bil tak korak

pri nas najmanj tako primeren kot v Nemčiji. Pa tudi znotraj znamkovalnih okolišev bi bilo treba izvesti omejitev nasadov. Nemška sekcija hmeljarskega združenja v Žatcu je zahtevala vnaprej najmanj 40% no omejitev površine nasadov, ki pa se ni izvedla. V provenienčnem zakonu so naštetih primeri, kdaj je treba omejiti nasade.

Kot razlog, ki govori proti omejitvi, se navaja pomislek, da bi se z omejitvijo češkoslovaških nasadov nudila Poljski in Jugoslaviji možnost za povečanje produkcije hmelja, s katerim bi ti dve državi poplavili svetovni hmeljski trg. Toda to dokazovanje je samo deloma pravilno. Pretirana produkcija hmelja v Jugoslaviji in na Poljskem bi nam res mogla škodovati, nekaj časa, trajno pa tudi na Poljskem in Jugoslaviji ne bo mogoče pridelovati hmelja, ki se bo prodajal v izgubo. V izgubo pa prodaja hmeljar, če mora oddati svoje blago po Din 8.— za 1 kg. Samo kvalitativno prvovrsten hmelj doseže na Poljskem in v Jugoslaviji rentabilne cene! Ta hmelj se bo tudi obdržal, slabše vrste hmelja pa bodo morale odpasti, ker so izgube pri tem hmeljarstvu prevelike. Tudi na Češkoslovaškem je nemogoče pridelovati žateški hmelj za ceno Kč 500.— do Kč 600.— (Din 15.— do Din 18.—), hmelj iz Ouštja in Roudnic pa po Kč 300.— do Kč 400.— (Din 9.— do Din 12.—), kakršne cene so se plačevale v pretekli sezoni kmetu. Za hmeljarstvo in državo je mnogo koristnejše, če se pridelava v splošnem manj, zato pa kvalitetno boljšega blaga, ki se lahko izvozi v tujino po rentabilnih cenah ter prinaša narodni banki mnogo več dragocenih deviz! Upajmo, da bo dal nemški zgled tudi nam povod za ureditev vprašanja površine hmeljskih nasadov! Tako torej tolmačijo novo nemško odredbo češkoslovaški hmeljarji!

Kako pa misli Jugoslavija?

Vprašamo se, kaj so storile naše oblasti za omejitev hmeljskih nasadov? Kaj so storile v zaščito starega strnjene hmeljskega okoliša in za osiguranje rentabilnosti našega hmeljarstva? Nič!!! Pri tem pa je najžalostnejše to, da še pomagajo z zaščitno znamko širiti hmeljske nasade v krajih in legah, kamor sploh ne spada hmeljarstvo? Če bi se širili nasadi v Savinjski dolini, ki ima za hmeljarstvo vse predpogoje z ozirom na ugodne talne in klimatične razmere, bi še ne bila največja nesreča, tako pa se širi hmeljarstvo predvsem v obrobni zlasti hribovskih predelih, kjer se prideluje v kvaliteti le manj vredno blago.

Očitek, da Savinjšani v svoji ozkosrčnosti ne privoščimo tudi drugim krajem hmelja, je skrajno neumestno. Ravnotako temelji trditev, da hmeljarstva v izvensavinjskih krajih ne bomo zatrli, ker je tako staro, kakor savinjsko, na neznanju zgodovinskih dejstev.

Hmeljarstvo v Savinjski dolini obstoja že 60 let, hmeljarstvo zunaj Savinjske doline pa izvira skoro izključno iz povojne dobe. Le sporadično so se pojavljali hmeljski nasadi v predvojni dobi tudi izven Savinjske doline, njih lastniki pa so bili večjidel nemški veleposestniki in plemenitaši! Ti nasadi pa niso nikdar tvorili strnjene okoliša!

Še pred 30 leti je obstojal na teritoriju današnje naše države samo en pomemben in strnjen hmeljski okoliš in to je bil: naš savinjski hmeljski okoliš! Šele povojna konjunktura doba s pretiranimi hmeljskimi cenami je vzbudila zanimanje za to kmetijsko panogo v vseh delih države.

Hmeljarstvo se je oprto na propagando, ki je izvirala iz poljedeljskega ministrstva, pričelo neverjetno naglo širiti ter zavzelo strahotne dimenzije. Ni čuda, če se je to novo hmeljarstvo že v prvi krizi zrušilo, zapuščajoč za seboj stotine milijonov nepokritih investicijskih stroškov! To je bila prva žalostna bilanca brezglavega in nerazumljivega — od države propagiranega — širjenja hmeljarstva!

Ali moramo tudi sedanjdo dobo zaključiti s še žalostnejšo bilanco? Ali ni že skrajni čas, da se zganijo tudi pri nas kompetentni činitelji ter zaščitijo našega obubožanega kmeta z **načrtnim gospodarstvom**?

Kaj pa so temeljni pojmi načrtnega gospodarstva? Nobenega blaga naj se ne pridelava več, kakor ga prenese domači in tuji trg. Vsako kmetijsko panogo je treba omejiti takoj, kakor hitro pade cena blaga pod nivo rentabilnosti. Pridelovanje gotove vrste blaga pa se mora omejiti tudi tedaj, če ga druge države pridelujejo prekomerno.

Trditev, da zmaguje v mednarodni konkurenci na svetovnem trgu kvaliteta blaga, drži samo do gotove meje. V boju z nekvalitetnim blagom trpi lahko cena kvalitetnega blaga v toliki meri, da postane produkcija istega vsled nerentabilnosti, problematična.

Zato apeliramo ponovno na merodajne oblasti, naj ne odlašajo več dalje, temveč pristopijo takoj k izvajanju **načrtnega gospodarstva**!

Šele tedaj bo naše hmeljarstvo saturirano, naš savinjski hmeljar pa bo stopal spomladi z večjim veseljem v svoj nasad ter se poprijel dela v zavesti, da bo njegovo celoletno trudapolno delo kronano jeseni tudi z gmotnim uspehom!

Gnojenje hmelja

Po oficijelni statistiki kmetijskega ministrstva je v Dravski banovini približno 1500 hektarjev hmeljskih nasadov.

Hmelj je, kakor znano, ena onih kulturnih rastlin, kateri je potrebno za rast in razvoj izredno veliko rastlinske hrane.

Če pridelamo 1000 kg suhega hmelja, smo s tem zemlji odvzeli sledeče količine redilnih snovi: 80 kg dušika, 30 kg fosforne kisline, 100 kg kalija in 130 kg apna.

100 kg kalija odgovarja 250 kg 40% ne kalijeve soli.

Nobena druga kulturna rastlina ne opeša tako hitro, ko ravno hmelj, če mu primanjkuje dovoljno hrane. Pridelek in pa kakovost se takoj zmanjša oziroma poslabša in s tem tudi cena.

Hmelju je toraj potrebno največ apna, potem kalija in nato dušika in fosforne kisline.

Pri dobri gnojitvi s hlevskim gnojem damo zemlji samo polovico tu navedenih redilnih snovi. In od tega, kakor je znano, pride prvo leto samo polovica do delovanja, druga polovica pa še le poznejša leta.

Kar se tiče kalija, je torej potrebno, dodati tri četrtine navedene količine v obliki lahko toplivega kalija, ki takoj deluje in to je: **40% na kalijeve soli**.

Poskusi, ki so bili tozadevno lansko leto izvedeni v Savinjski dolini, so pokazali najboljšo dobičkonosnost 40% ne kalijeve soli tedaj, če se je pri zadostni gnojitvi s hlevskim gnojem po enem hektarju (1³/₄ orala) dodalo še 200 kg kalijeve soli. Tam pa, kjer se s hlevskim gnojem ni gnojilo, ali pa neza-

dotno, pa je bilo potrebno 300—400 kg. Zelo dobri uspehi so bili tedaj, če se je potrebna, tu navedena količina kalijeve soli, dala v dveh obrokih in sicer: ena polovica že v jeseni ali pa spomladi, takoj po obrezovanju, druga polovica pa sredi maja, ko se hmeljska rastlina prične ovijati okrog kola (žice).

Če pa smo zadostno s kalijem, dobimo zdrave in krepke rastline, katere so radi tega tudi zelo odporne proti škodljivcem posebno pa proti peronospori. Pridelek se poveča in poboljša. Pridela se prvovrstno in predvsem v barvi brezhibno, gladko zeleno blago. Kalij toraj v gotovem pogledu celo regulira ceno hmelju.

Ker se je kalijeve sol sedaj zopet pocenila, je vsakemu hmeljarju dana priložnost, da poveča in poboljša svoj pridelek.

Kdaj in kako gnojimo?

Izkušnja nam je pokazala, da je najboljša — jesensko gnojenje. Zlasti nekatera umetna gnojila (n. pr. Tomaževa žindra), ki so le težko in počasi topljiva v zemlji, moramo raztrositi že v zimskem času.

Če pa smo opustili iz kakršnegakoli razloga jesensko gnojenje, potem seveda je treba gnojiti spomladi. Za večino teh gnojil pa velja pravilo: čimprej, tem bolje!

Kakor hitro smo obrezali hmeljsko koreniko, jo pognojimo z dobro vležanim **hlevskim gnojem**, ki ga potrosimo okrog korenike in pokrijemo z zemljo. Isto velja za **kalij**, ki je poleg dušika najpotrebnejša hrana za hmeljsko rastlino. Ne pozabimo pa tudi na **fosfor**, ki ga dovajamo rastlini v obliki superfosfata, kostne moke in **fosfatne žindre**, ki je naš prvovrsten domači izdelek.

Vse te snovi, ki so življenjski predpogoj za pravičen razvoj hmeljske rastline vsebuje **Nitrofoskal**, ki ga izdeluje naša renomirana Tvoronica dušika d. d. v Rušah in s katerim so lansko leto dosegli številni hmeljarji zelo zadovoljive uspehe.

Za življenje in razvoj hmeljske rastline so potrebne torej tri temeljne hranive snovi: **dušik, kalij in fosfor**. Le polno gnojenje, ki dovaja hmeljski rastlini v zadostni meri te tri snovi, nam zajamči zadovoljiv uspeh tako v pogledu količine kakor tudi kakovosti hmeljskega pridelka!

Zato hmeljarji, ne odlašajte z gnojenjem in ne štedite z gnojili, ker hmeljska rastlina ni nehvalezna in vam bo bogato poplačala hrano, ki jo rabi za svoj razvoj in fino kvaliteto hmeljske kobule!

Tržna poročila

Žalec. V mesecu marcu je bilo kupljeno pri nas le nekaj sto kilogramov hmelja po Din 18.— do 25.— za 1 kg. Zaloge neprodanega hmelja letnika 1935 zuašajo še vedno 300 kvintalov.

Češkoslovaška. Položaj na žateškem hmeljskem tržišču je ostal v mesecu marcu nespremenjen. Cene popuščajo in notirajo za žateški hmelj Kč 675.— do Kč 1.125.— za 50 kg (Din 20.— do Din 34.— za 1 kg.

Zaloge neprodanega žateškega hmelja letnika 1936 se računajo na 6.000 kvint. V javni oznamovalnici za hmelj v Žatcu je bilo do konca marca oznamovanih 169.350 kvint. brutto hmelja.

Hmelja iz Oustja in Roudnic je le še nekaj sto kvintalov na razpolago in se je isti tržil po

cenah Kč 400.— do Kč 700 za 50 kg (Din 12.— do Din 21.— za 1 kg).

Nemčija. V zadnjem tednu meseca marca je bilo nekoliko več zanimanja za nemški hmelj pretežno za izvoz in se je zaključilo okrog 630 kvint. Cene so ostale nespremenjene, razpoloženje na tržišču pa je nekoliko prijaznejše. Plačevalo se je za notranjo uporabo od RM 150.— do RM 235.— za 50 kg (Din 52.— do Din 82.— za 1 kg) za različne nemške provenience. Prodalo pa se je tudi 650 kvintalov hmelja letnika 1934 in 606 kvint. letnika 1933 ter so bile s to prodajo zaloge starega hmelja imenovanih letnikov, ki so bile v rokah nemške hmeljske prometne družbe popolnoma izčrpane. Zaloge vsega neprodanega nemškega hmelja letnika 1936 pa znašajo še okrog 15.000 kvintalov.

Belgija. Na bruseljski borzi je položaj nespremenjeno miren. Poperinški hmelj letnik 1936 se plačuje po Din 16.— za 1 kg. Vršili pa so se na tej borzi tudi že zaključki v predprodaji za poperinški hmelj

iste kvalitete letnika 1937 po ceni Din 15.— (Lepi izgledi za bodočnost! Op. ured.).

Francija. Položaj na hmeljskem trgu je ostal nespremenjen. Zaključkov je bilo pri čvrsti tendenci le malo. Plačevalo se je za alzaški hmelj Din 23.— do Din 25.— za 1 kg.

Anglija. Prišlo je le do neznatnih zaključkov. Tendence na hmeljskem trgu je zelo mirna.

**Oglašujte v
„Hmeljarskem vestniku“!**

HMELJARJI! Čitajte pazljivo naš list in širite ga med prijatelji! — Poravnajte naročnino, ki znaša samo Din 10.— letno!

H M E L J A R N A Ž A L E C

I. jugosl. zavod za vskladanje in konzerviranje hmelja

r. z. z. o. z.

se priporoča za strokovno pripravljanje in basanje hmelja na vse načine (bale, balote, cilindre, zaboje), nadalje za vskladanje in lombardiranje (posojevanje proti zastavi) hmelja in za trgovsko in prometno posredovanje, vse to z jamstvom kulantne in solidne postrežbe in stroge diskrecije.

Obratna naprava je najmodernejše urejena, ima 10.000 m² skladiščnega prostora, 16 kurilnih žveplarn s skupno kapaciteto 400 stotov dnevno pri enkratnem vporabljanju. Hmeljarna je tudi opremljena s tremi električnimi dvigalniki, 10 stiskalnicami in z modernimi rešetalnimi stroji.

Na zalogi ima nove lahke in težke vreče.

Celjska posojilnica d. d. v Celju

v lastni hiši Narodni dom

Glavnica in rezerve
nad Din 16,500.000

Kupuje in prodaja devize in valute

Izdaja uverenja za izvoz blaga

Sprejema hranilne vloge na knjižice in tekoči račun ter nudi za nje popolno varnost in ugodno obrestovanje

Podružnici:

Maribor, Šoštanj

Izdajatelj: Podružnica Hmeljarskega društva za Slovenijo v Žalcu, predsednik Rudolf Lorber, župan v Žalcu. — Za uredništvo odgovarja Petriček Anton, nadučitelj v p. v Žalcu. — Tiska Zvezna tiskarna v Celju: predstavnik Milan Četina v Celju.